OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ Lausunto 28.10.2021

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

ASIA: HE 170/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut opetus- ja kulttuuriministeriölle tilaisuuden lausua asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksen mukaan laissa säädettäisiin lastensuojelun sosiaalityön vähimmäishenkilöstömitoituksesta. Tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeuksien toteutumista lastensuojelussa. Esityksen mukaan yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voisi olla enintään 35 lasta asiakkaana vuonna 2022 ja 2023. Vuodesta 2024 yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voisi olla enintään 30 lasta vastuullaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön 16.6.2021 päivätyssä laskelmassa lastensuojelun sosiaalityöntekijän asiakasmäärän rajaus vaatisi lain voimaan tullessa 80 ja kaksi vuotta lain voimaan tulon jälkeen kaikkiaan 359 uutta työntekijää enemmän nykyiseen verrattuna.

Korkeakoulut ja ministeriö käyvät nelivuotisen sopimuskauden alussa neuvottelut, joissa sovitaan korkeakoululaitoksen yhteiset tavoitteet, keskeiset korkeakoulukohtaiset toimenpiteet, korkeakoulun tehtävä, profiili, vahvuusalat ja uudet nousevat alat, tutkintotavoitteet sekä niiden perusteella kohdennettavat määrärahat. Sopimuksessa määritellään myös tavoitteiden toteutumisen raportointi. Tutkintotavoitteet asetetaan koulutusalaryhmittäin. Näin ollen ylempään korkeakoulututkintoon johtavalle koulutukselle, jossa pääaineena on sosiaalityö, ei aseteta erikseen tutkintotavoitetta. Sopimuksiin kirjattavien tutkintotavoitteiden lisäksi ministeriö voi sopia tapauskohtaisesti korkeakoulujen kanssa koulutuksen laajentamisesta esimerkiksi aloituspaikkalisäysten muodossa. Nämä rahoitetaan joko erillismäärärahoin tai osana korkeakoulujen perusrahoituksen strategiapohjaisen rahoituksen osuutta.

Yliopistoilta on selvitetty mahdollisuuksia lisätä sosiaalityön koulutuspaikkoja. Lisäystä olisi mahdollista tehdä noin 200 aloituspaikalla.

Laskennallisesti 200 opiskelijan kertaluonteisesta lisäyksestä aiheutuva lisärahoitustarve on vuositasolla 1,2 miljoonaa euroa (6 000 euroa/ opiskelija vuodessa), jota on käytetty pääsääntöisesti viimeaikaisissa laajennuksissa mitoitusperusteena. HE:ssa mainitun 8 milj. euron pohjana on ollut 8 000 euroa/ opiskelija vuodessa, mikä on lähempänä koulutusten keskimääräisiä kustannuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on sopinut jo yliopistojen kanssa koulutuslisäyksistä vuosille 2020-2022. Näissä on mukana sosiaalityöhön runsaat 100 lisäaloituspaikkaa. Lisäksi ministeriö on pyytänyt korkeakouluilta syyskuun loppuun mennessä aloituspaikkojen lisäesityksiä aiemmin sovittujen lisäksi vuodelle 2022. Alustavassa läpikäynnissä yliopistojen esityksissä on sosiaalityöhön 64 paikan lisäys. Tarkoitus on tarvittaessa vielä käydä jatkokeskusteluja yliopistojen kanssa ja tehdä varsinaiset päätökset uusista lisäaloituspaikoista loppuvuodesta 2021.

Aiemmin päätettyjen aloituspaikkalisäysten ja loppuvuodesta päätökseen tulevien lisäysten osalta laajennukset hoidetaan vuoden 2022 osalta olemassa olevan kehyksen puitteissa korkeakoulujen valtionrahoituksen sisältyvällä strategiaperusteisella rahoituksella ja mahdollisesti osin RRF -rahoituksella. **Tarvittaessa tulevien vuosien osalta tehdään lisämäärärahaesitys seuraavaan kehyspäätökseen**.

Aloituspaikkalisäyksissä korkeakouluja kannustetaan huomioimaan ruotsin- ja saamenkielisten sosiaalityöntekijöiden koulutuksen saatavuus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan tavoite taata lastensuojelun asiakasmäärä sellaiseksi, että se mahdollistaa laadukkaan sosiaalityön, on kannatettava. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa yhdessä Opetushallituksen kanssa koulutustarpeidenennakoinnista. Koulutustarpeiden ennakoimisen ja koulutustarpeisiin vastaamisen näkökulmasta olisi kuitenkin tärkeää, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tarvetta, ja erityisesti eri ammattilaisten ja palvelujen tarvetta suhteessa toisiinsa, arvioitaisiin kokonaisuutena. Hallituksen esityksestä puuttuu kokonaisarvio kohderyhmän tarpeiden kannalta keskeisistä muista sosiaali- ja terveysalan henkilöistä, palveluista ja niiden riittävyydestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lisätietoja
Opetusneuvos Päivi Bosquet, p. 050 3427967
paivi.bosquet@gov.fi

LUONNOS